

BELville

I. Het basisconcept

Tijdens de workshop **BELville** bouwen leerlingen samen aan een toekomstbestendige stad. Aan de hand van dilemma's maken ze belangrijke keuzes over stadsontwikkeling. Hun beslissingen hebben direct invloed op een fysieke maquette van 4 bij 3 meter, die zo stap voor stap mee verandert en de groei van hun stad zichtbaar maakt.

Klimaatverandering en duurzaamheid spelen een centrale rol in het spel, maar niet de enige: bij elke keuze moeten leerlingen afwegen welke invloed hun beslissingen hebben op het klimaat, het welzijn van de burgers en het stadsbudget.

De leerlingen begrijpen dat ze gezamenlijk beslissingen moeten nemen voor hun stad en ontdekken dat het democratisch proces, inclusief het sluiten van compromissen, vaak uitdagend kan zijn.

De kracht van BELville is dat er geen 'juiste' of 'foute' keuzes zijn. De uiteindelijke uitkomst van de stad weerspiegelt puur de keuzes die de leerlingen zelf gemaakt hebben. Het is aan hen om te beslissen of dit echt de stad is waar ze zouden kunnen wonen.

Aan het einde van de workshop worden de verschillende keuzes gezamenlijk geanalyseerd, waarbij de balans tussen de parameters klimaat, welzijn en budget wordt besproken. Dit geeft leerlingen de kans om te reflecteren op de invloed en mogelijke gevolgen van hun beslissingen zonder waardeoordelen, en om na te denken over welke prioriteiten ze in de toekomst willen stellen.

- Doel van het spel: op democratische wijze een toekomstbestendige stad bouwen, rekening houdend met 3 parameters: klimaat, welzijn en budget.
- Doelgroep: 2e en 3e graad middelbaar onderwijs, alle finaliteiten
- Duur: 2u30 tot 3u
- Aantal leerlingen: minimum 12, maximum 24

II. De educatieve benadering

BELville is opgebouwd rond diverse leervormen die elk bijdragen aan de ontwikkeling van burgerschapsvaardigheden en kritisch denken. Het spel bestaat uit drie verschillende soorten rondes die elk hun eigen voordelen bieden en verschillende vaardigheden stimuleren.

Individuele Rondes

In de individuele rondes wordt elke leerling uitgedaagd om **zelfstandig beslissingen** te maken over bepaalde stadsontwikkelvraagstukken. Dit moedigt hen aan om hun eigen mening te vormen en verantwoordelijkheid te nemen voor hun keuzes. Ze zien direct hoe hun beslissingen invloed hebben op het geheel, wat inzicht geeft in de persoonlijke impact die elke burger kan hebben op een gemeenschap.

Collectieve Rondes

De collectieve rondes staan in het teken van samenwerking en **democratische besluitvorming**. Leerlingen werken in kleinere groepjes waarin zij hun keuzes beargumenteren en bespreken, waarna ze gezamenlijk tot een beslissing moeten komen. Dit bevordert actief luisteren, het uitwisselen van verschillende perspectieven en respect voor andere meningen. Door te leren argumenteren en consensus te bereiken in een groep ervaren leerlingen hoe complexe maatschappelijke beslissingen tot stand komen en hoe belangrijk constructieve dialoog daarbij is.

Commissierondes

In de commissierondes leren de leerlingen werken met diverse **bronnen**, waaronder zowel wetenschappelijke informatie als informele bronnen. Elke groep neemt een besluit over een ander dilemma op basis van deze bronnen en presenteert vervolgens hun keuze en de onderbouwing ervan aan de rest van de klas. Dit leert hen om onderscheid te maken tussen verschillende soorten informatie, kritische afwegingen te maken, en hun beslissing helder te communiceren.

Rollen

In een andere fase van het spel krijgen de groepjes specifieke rollen toegewezen, waarbij ze vanuit een **ander perspectief** naar een dilemma kijken. Dit verhoogt hun **persoonlijke betrokkenheid** bij de keuzes en helpt hen om begrip te ontwikkelen voor uiteenlopende standpunten binnen een samenleving.

Lange termijn inzicht

Daarnaast bevat het spel nog enkele unieke spelelementen zoals **sprongen in de tijd** en **breaking news**-momenten, die de lange termijn gevolgen van hun keuzes tonen, soms met verrassende uitkomsten die afwijken van de directe resultaten. Dit laat leerlingen zien hoe complexe maatschappelijke beslissingen op de lange termijn onverwachte consequenties kunnen hebben en leert hun om zowel korte- als langetermijneffecten mee te wegen in hun keuzes.

Animatievideo's

Elk dilemma wordt geïntroduceerd door een **animatievideo** die op een ludieke manier maatschappelijke dilemma's verduidelijkt. De personages geven de leerlingen verschillende perspectieven. Dit zal hen stimuleren om op een creatieve manier naar de uitdagingen te kijken waarmee ze worden geconfronteerd en een aanzet geven voor hun argumentatie.

Dilemma's

Voor elke beslissing die de leerlingen voor hun stad moeten nemen, hebben ze twee keuzemogelijkheden (een dilemma). De keuzes zijn genuanceerd genoeg om discussie op te roepen. Sommige keuzes richten zich op het welzijn van de bevolking op korte termijn, maar zijn minder gunstig voor het klimaat, bijvoorbeeld de aanleg van een plein met basketbalveld en terrassen in plaats van het behoud van een natuurlijke zone. Andere keuzes geven juist prioriteit aan klimaatoverwegingen, maar vragen inspanningen van de bevolking, zoals de aanleg van een overstromingsgebied waarvoor bewoners onteigend moeten worden.

Evaluatie

De evaluatie van de workshop gebeurt op meerdere manieren, waarbij leerlingen zowel **digitaal** als **fysiek** betrokken blijven bij de impact van hun keuzes. Enerzijds evolueert de stad continu op basis van **scores** die op het **scherm** worden bijgehouden, zodat leerlingen de balans tussen klimaat, welzijn en budget visueel kunnen volgen. Ze zien zo direct het effect van hun beslissingen op de drie parameters, wat hen stimuleert om voortdurend hun keuzes te heroverwegen en af te wegen.

Daarnaast verandert ook de **fysieke maquette** van BELville steeds verder door de acties van de leerlingen zelf. Na bepaalde keuzes kunnen zij bijvoorbeeld puzzels oplossen of zelf gebouwen plaatsen en in elkaar zetten. Dit hands-on aspect stimuleert hun tactiele vaardigheden en maakt hen fysiek betrokken bij de groei van de stad. De bouwopdrachten zorgen ervoor dat ook leerlingen die zich minder zeker voelen bij het argumenteren en presenteren, actief kunnen bijdragen aan het spel.

Deze combinatie van digitale en fysieke evaluatie-elementen biedt niet alleen een volledig inzicht in hun invloed op de stad, maar zorgt er ook voor dat iedere leerling op een andere manier een bijdrage kan leveren en zich persoonlijk betrokken voelt bij het eindresultaat.

III. Thema's

BELville behandelt een brede variatie aan thema's die cruciaal zijn voor het begrip van duurzame ontwikkeling en klimaatburgerschap. De belangrijkste thema's zijn:

1. **Klimaatburgerschap**

Leerlingen leren hoe hun keuzes het klimaat van de stad beïnvloeden en worden aangemoedigd om na te denken over hun rol als actieve burgers in de samenleving. Duurzaam burgerschap omvat niet alleen klimaatvriendelijk gedrag, maar ook sociale verantwoordelijkheid en deelname aan democratische processen. Ze leren hoe ze invloed kunnen uitoefenen op hun omgeving en hoe hun keuzes in het dagelijks leven bijdragen aan een duurzamere toekomst.

2. **Sociaal welzijn**

Ook het welzijn van de inwoners van BELville speelt een belangrijke rol. Leerlingen worden gevraagd na te denken over hoe hun stadsontwerpen de levenskwaliteit van de bewoners kunnen beïnvloeden. Dit omvat aspecten zoals toegankelijkheid, sociale cohesie, gezondheidszorg etc. Door deze focus leren ze dat duurzame ontwikkeling niet alleen om het klimaat gaat, maar ook om het creëren van inclusieve gemeenschappen.

3. **Economie en budgetbeheer**

Leerlingen moeten leren hoe ze hun middelen efficiënt kunnen inzetten om hun doelstellingen te bereiken. Dit thema stimuleert hen om na te denken over de economische haalbaarheid van hun keuzes en om creatieve oplossingen te vinden die zowel duurzaam als financieel verantwoord zijn.

4. **Verantwoordelijke besluitvorming**

In BELville ontdekken leerlingen het belang van doordachte en verantwoorde besluitvorming. Ze leren om bij het nemen van beslissingen verschillende belangen en perspectieven in overweging te nemen. Dit thema benadrukt dat er vaak geen eenduidige oplossingen zijn, maar dat een balans gevonden moet worden tussen economische, sociale en ecologische factoren. Leerlingen worden uitgedaagd om kritisch na te denken over de gevolgen van hun keuzes en om consensus te bereiken.

5. **Tijdsbewustzijn**

Door middel van sprongen in de tijd en breaking news-momenten ervaren leerlingen hoe beslissingen op korte termijn lange-termijngevolgen kunnen hebben. Dit thema helpt hen te begrijpen dat duurzaamheidskwesties vaak een tijdsdimensie hebben en dat keuzes die vandaag worden gemaakt, grote impact kunnen hebben op de toekomst.

IV. Verloop van de workshop

1. Collectieve ronde
 - 1.1. Heraanleg stadsplein: groen of stenig?
 - 1.2. Nieuwe woonwijk: dicht bij het centrum, of verder weg?
 - 1.3. Landbouw: korte ketenboerderij of aardappelfabriek?
2. Individuele ronde
 - 2.1. Shopping: tweedehands of e-commerde?
3. Collectieve ronde
 - 3.1. Mobiliteit: BELville autovrij?
 - 3.2. Aanleg bufferbekken of niet?
4. Commissie-ronde
 - 4.1. Belbos verkopen of niet?
 - 4.2. Elektrische bussen of laadpalen?
 - 4.3. Cruiseterminal of niet?
 - 4.4. Hoogspanningslijn of niet?
5. Individuele ronde
 - 5.1. Menu: vegetarisch of vlees?
6. Collectieve ronde
 - 6.1. De Groenmeersen: recreatiepark of natuurgebied?
 - 6.2. Windmolens of niet?
 - 6.3. De Krabber: renoveren of nieuwbouw?
7. Individuele ronde
 - 7.1. Berlijn: met de nachttrein of met het vliegtuig?
8. Conclusie

V. Na het bezoek (in de klas)

Klimaatburgers

Socratische dialoog

De kaartenset Klimaatburgers (<https://www.belvue.be/nl/activities/klimaatburgers>) stimuleert filosofische dialogen over klimaatopwarming. Lessen over dit onderwerp kunnen best uitdagend zijn. Wetenschappelijke ideeën en ideologische overtuigingen kunnen botsen tijdens lessen over duurzaamheid. Maar de confrontatie van ideeën kan ook een kans zijn. Het is een kans om de burgerschapsvaardigheden van jongeren te trainen, met name de vaardigheid met elkaar in dialoog te gaan en begrip op te leren brengen voor mensen met andere overtuigingen.

De Klimaatburgers-methodiek bestaat uit verschillende denkoefeningen binnen drie verschillende domeinen:

- Duurzaamheid: Wat is een duurzame oplossing?
- Wetenschap: Hoe betrouwbaar is wetenschap?
- Meningsvorming: Hoe kunnen we samen tot een oplossing komen?

Klimaatcontroverses? Tijd voor dialoog!

De activiteit Klimaatcontroverses (<https://www.belvue.be/nl/activities/controverses-climatiques-dialoguons>) is een rollenspel dat zich richt op leerlingen van de derde graad secundair onderwijs en de leerlingen uitnodigt constructief in dialoog te gaan over bepaalde klimaatcontroverses. Het behandelt 3 verschillende thema's in verschillende dossiers:

- Vliegtuigen
- Vlees
- Waterstof

Deze activiteit plaatst de leerlingen in een situatie waar ze vanuit verschillende perspectieven over deze onderwerpen moeten nadenken en op een constructieve manier hun ideeën uitwisselen, terwijl ze openstaan voor toegevingen en rekening houden met de complexiteit van de problemen.

VI. Eindtermen

2de graad alle finaliteiten

Burgerschap

07.01 - De leerlingen lichten de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin toe.

07.02 - De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

07.03 - De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

07.04 - De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Duurzaamheid

Leercompetenties

13.2 - De leerlingen zetten (meta)cognitieve leer- en regulatiestrategieën in om zich leerinhouden eigen te maken.

13.3 - De leerlingen gebruiken school- en vaktaal.

13.4 - De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier.

Ruimtelijk bewustzijn

09.08 - De leerlingen situeren absoluut en relatief personen, plaatsen, patronen en processen op relevante ruimtelijke schaalniveaus. (nvt. finaliteit arbeidsmarkt)

09.09 - De leerlingen illustreren de invloed van de persoonlijke en maatschappelijke context van mensen op ruimtelijke beeldvorming. (nvt. finaliteit arbeidsmarkt)

Sociaal-relatieve competenties

05.01 - De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

3de graad alle finaliteiten

Burgerschap

07.01 - De leerlingen reflecteren over de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin.

07.02 - De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

07.03 - De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

07.04 - De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Duurzaamheid

Economische en financiële competenties

11.01 - De leerlingen beargumenteren binnen een persoonlijk of gezinsbudget keuzes bij aankopen rekening houdend met de totale kostprijs en de financieringskost.

11.06 (dubbele en doorstroom finaliteit) / 11.05 (finaliteit arbeidsmarkt) - De leerlingen lichten toe hoe de overheid via inkomsten en uitgaven een impact heeft op de samenleving en ongelijkheid tracht te beperken.

Leercompetenties

13.2 - De leerlingen zetten (meta)cognitieve leer- en regulatiestrategieën in om zich leerinhouden eigen te maken.

13.3 - De leerlingen gebruiken school- en vaktaal.

13.4 - De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier.

Ruimtelijk bewustzijn

09.01 (finaliteit arbeidsmarkt) – De leerlingen illustreren acties die een duurzaam ruimtegebruik mogelijk maken.

09.08 (finaliteit doorstroom) / 09.07 (dubbele finaliteit) - De leerlingen reflecteren over mogelijke maatregelen met betrekking tot klimaatverandering.

09.09 (dubbele finaliteit) – De leerlingen evalueren de inrichting van een gebied in het Vlaams Gewest of het Brussels Hoofdstedelijke Gewest op basis van principes van duurzame ontwikkeling.

09.12 (finaliteit doorstroom) / 09.05 (finaliteit arbeidsmarkt) / 9.11 (dubbele finaliteit) - De leerlingen situeren absoluut en relatief personen, plaatsen, patronen en processen op relevante ruimtelijke schaalniveaus.

Sociaal-relatieve competenties

05.01 - De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.